

ЛІТЕРАТУРА:

1. Антонова О.Р. Еволюція доктринальних досліджень і процесу становлення сімейних правовідносин в Україні // Порівняльно-аналітичне право № 2. – 2017. – Ст.29-30.
2. Явор О. А. Кровне споріднення як одна із підстав виникнення суб'єктивних прав та обов'язків батьків і дітей // Проблеми вдосконалення приватноправових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних прав : матеріали «круглого столу», присвяч. пам'яті проф. Чингізхана Нуфатовича Азімова, (м. Харків, 18 груд. 2015 р.). – Харків, 2016. – С. 112-116.
3. Красицька О.В. Підстави виникнення прав та обов'язків матері, батька і дитини. – Режим доступу: <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/17734/%ce>
4. Про державну реєстрацію актів цивільного стану : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2010. – № 38. – ст. 509. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2398-17>
5. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/2947-14>.

Коровін Станіслав Олександрович,
*студент 3 курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник – к.ю.н, професор Калітенко О.М.*

МЕДІАЦІЯ – ЯК СПОСІБ ВРЕГУЛЮВАННЯ СІМЕЙНИХ СПОРІВ, ТА ЇЇ МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА

Метою статті, є можливість представлення інституту сімейної медіації як позасудового способу врегулювання сімейних спорів та конфліктів та вивчення міжнародної практики застосування даного інституту.

На сьогодні інститут медіації став дуже розповсюдженим в багатьох національних правових системах світу. В деяких країнах він використовується дуже давно, а в деяких тільки набуває свого розвитку. Україна як молода країна, відноситься до країн другої групи, де медіація набуває свого розквіту. Це передусім пов'язано з тим, що в країні досить довгий час лише поширювалися знання про медіацію, а зараз постає проблема доступності медіації для всіх верств населення.

Відповідно до проекту ЗУ «Про медіацію»: медіація – це альтернативний (позасудовий) метод вирішення спорів, за допомогою якого дві або більше сторони спору намагаються в рамках структурованого процесу за участі медіатора досягти згоди для вирішення їх спору. В цьому ж нормативно правовому акті зазначається, що медіація може застосовуватися у будь-яких конфліктах (спорах), у тому числі сімейних. Принципами медіації є добровільність участі, активність і самовизначення сторін, незалежність та нейтральність медіатора та конфіденційності інформації щодо медіації. І у вирішенні сімейних спорів та конфліктів сторонам допомагає – медіатор – незалежна особа, яка володіє відповідними знаннями, і допомагає у вирішенні спору шляхом медіації [1].

Але що таке сімейна медіація? По визначенню вказаному раніше, можна сказати, що сімейна медіація – це спосіб вирішення сімейних спорів та конфліктів. За визначення британського коледжу медіації сімейна медіація – це процес, в якому незалежна третя сторона допомагає парам на межі розставання або розлучення поліпшити взаємодію один з одним і приймати прийнятні для обох сторін усвідомлені рішення з питань, пов'язаних з розлученням, дітьми, а також з фінансових або майнових питань [2, с. 224]. Питання, що вирішуються завдяки сімейній медіації дуже різні, вони можуть бути як загальні (пов'язані з розлученням, розподілом майна, аліментами), так і питання пов'язані з дітьми (графік зустрічі з дитиною, процес спілкування та ін.).

Через те, що як і в будь-якого нововведення існує значна критика, ми пропонуємо розглянути міжнародний досвід застосування медіації у вирішенні сімейних спорів.

Так наприклад, в Англії, відповідно до Закону про сім'ю 1996 р., соліситор (адвокат) повинен направляти клієнтів, які звернулися за юридичною допомогою в сімейних спрах до медіатора, який має державну акредитацію, для проведення інформаційної сесії. Головними завданнями такої попередньої зустрічі є роз'яснення стороні суті примирної процедури, її переваг. Якщо спір може бути вирішений у процедурі медіації та сторона, яка звернулася, дає згоду на проведення примирної процедури, медіатор надсилає повідомлення іншій стороні спору. Якщо протягом 14 днів відповідь не надходить або друга сторона відмовляється взяти участь в інформаційній сесії й медіації, медіатор оформляє письмовий висновок, що є підставою надання безкоштовної юридичної допомоги для розгляду справи в суді. За наявності згоди обох сторін проводиться процедура медіації.

У США в більшості штатів прийнято закони, які регулюють сімейну медіацію, при цьому в деяких із них передбачено проведення обов'язкової

медіації в справах, пов'язаних з опікою та вихованням дітей після розлучення батьків. Багато служб сімейної медіації створюються й функціонують при судах.

В Австрії в середині 1990 рр. на базі федеральних органів державної влади було проведено правовий експеримент, у рамках якого здійснювалось інформування та консультування громадян із питань медіації в сімейних справах. Після закінчення експерименту у Відні було створено Консультативну раду, яка об'єднує фахівців-медіаторів, діяльність якої фінансується переважно державою. Цікаво, що в Австрії поширена практика проведення сімейної медіації двома медіаторами, один із яких є фахівцем у галузі психології (психолог, психотерапевт або особа, яка має відповідну освіту в галузі сімейних конфліктів), а другий – у юриспруденції (юрист, адвокат, нотаріус).

У Данії сімейна медіація здійснюється місцевими органами опіки переважно щодо справ, пов'язаних із вихованням дітей після розлучення батьків. При виникненні спору уповноважена на його розгляд посадова особа пропонує батькам звернутися до консультанта або медіатора із сімейних питань. У разі якщо спір не може бути вирішений у медіації, орган опіки виносить постанову по справі, яка підлягає затвердженню в суді й таким чином набуває виконавчої сили.

Поширення сімейної медіації обумовлено її високою ефективністю. Так, відповідно до більшості статистичних досліджень Північної Америки, від 55% до 80% сімейних медіацій завершуються укладенням угоди, при цьому від 69% до 90% учасників залишаються задоволеними процедурою та її результатом; в Австралії – від 75 – 92% і 83 – 90%, відповідно. У Данії, згідно зі статистичними даними, близько 64% медіацій завершуються врегулюванням усіх розбіжностей, і близько 18% спорів – частково, у Швеції близько 90% спорів про дітей успішно вирішуються в процедурі медіації [3].

Звертаючи увагу на всю інформацію, ми можемо дійти висновку, що сімейна медіація повинна існувати в законодавстві України як альтернативний спосіб вирішення сімейних спорів, що надасть людям варіанти вирішення їх конфліктів (за допомогою адвоката чи медіатора), та дозволить розвантажити діяльність судів. Проте, цей процес повинен мати певні особливості. Так на нашу думку, перш за все треба на законодавчому рівні затвердити сімейну медіацію (наприклад, у фінляндському Законі про шлюб, існує окрема глава присвячена сімейній медіації). Також треба визначити перелік сімейних спорів, обставин та процедуру за якими громадяни можуть звертатися до медіаторів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про медіацію: проект закону України від 17.12.2015 № 3665. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH2TT00A.html
2. Ханюкова І.А // Міжнародно-правове забезпечення стабільності та безпеки суспільства: матеріали науковотеоретичної конференції викладачів, аспірантів та студ. юридичного фак-ту, м. Суми, 25 травня 2013 р. / Ред.кол.: А.М. Куліш, М.М. Бурбика, М.І. Логвиненко, В.М. Семенов, А.В. Баранова. – Суми: СумДУ, 2013. – С. 224-226.
3. Яворська О., Демчук А. Медіація у сімейних спорах. – Режим доступу: <http://www.statonline.org.ua/histori/113/21072-mediaciya-v-simejnih-sporax.html>

Кравчук Яна Сергіївна,

студентка 3 курсу факультету цивільної та господарської юстиції

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Бабич І.Г.

ПОНЯТТЯ «ЧЛЕН СІМ'Ї» В СІМЕЙНОМУ ПРАВІ

Авторами різних галузей права, а також безпосередньо і сімейного, приділялось великої уваги дослідженню категорії сім'я, завжди разом з якою звісно виникає термін «член сім'ї». Необхідно зазначити, що з боку науковців була велика кількість спроб визначити дане досліджуване поняття, але єдності думок у цьому напрямку ними так і не було досягнуто.

Визначенню категорії «член сім'ї» приділено незначну увагу науковців, можна назвати перш за все таких дослідників в даному напрямку: Я. Р. Веберс у своїй праці «Правосуб'єктність громадян в радянському цивільному та сімейному праві» [10] та Р. П. Мананкова, яка висвітлила свою думку у роботі «Правові проблеми членства в сім'ї» [9] та ще одна робота «Правовий статус членів сім'ї за радянським сімейним законодавством» [6], які частково проаналізували правовий статус особи як члена сім'ї у своїх працях. Також ще доцільно згадати і таких авторів: В. А. Ватрас, Є. М. Ворожейкін, В. І. Данілін, М. К. Галянтич, Г. К. Матвєєв, С. О. Муратова, С. І. Реутов, З. В. Ромовська, Я. М. Шевченко та інші.

Метою дослідження є визначення поняття «член сім'ї», яке дасть можливість з'ясувати його конкретний зміст, відобразити ті підходи та основні напрямки, що стосуються саме доктринального розуміння даного поняття у науці сімейного права.